

2021

II Всеукраїнська науково - практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених

«Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти»

25 – 26 листопада 2021 р.

Український державний університет науки і технологій
Кафедра управління фінансами, облікової аналітики
та моніторингу бізнесу
26.11.2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Навчально-науковий інститут промислових та бізнес технологій

(Національна металургійна академія України)

Українська інженерно-педагогічна академія

Львівський національний аграрний університет

***Збірник тез
за матеріалами II Всеукраїнської науково -
практичної конференції здобувачів вищої
освіти та молодих учених***

**«Фінансово-економічні механізми
розвитку підприємництва:
теоретичний та практичний аспекти»**

25-26 листопада 2021 р.

м. Дніпро

Лист МОН України від 19.01.2021 №22.1/10-83

УДК 330.111.66:316.422

Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник тез за матеріалами II Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (25 – 26 листопада 2021 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2021. – 310 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей II Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти» (25 – 26 листопада 2021 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Ковальчук К.Ф., д.е.н., професор, декан факультету економіки та менеджменту Науково-навчального інституту промислових та бізнес технологій Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ)

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного аграрного університету

Божанова О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Науково-навчального інституту промислових та бізнес технологій УДУНТ

Зелікман В.Д., к.т.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Науково-навчального інституту промислових та бізнес технологій УДУНТ

Мушникова С.А., д.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Науково-навчального інституту промислових та бізнес технологій УДУНТ

Аберніхіна І.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Науково-навчального інституту промислових та бізнес технологій УДУНТ

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів

ЗМІСТ

Секція 1. Теоретико-методологічні засади розвитку соціально-економічних систем

<i>Басов М.О., Леонідов І.Л.</i> Підвищення міжнародної конкурентоспроможності виробників електросталі колісного сортаменту	9
<i>Бєбко М. С., науковий керівник: к.е.н., доц. Бутенко Д. С.</i> Організація діяльності оптової торгівлі в Україні	11
<i>Білова Є.В., Гордєєва-Герасимова Л.Ю.</i> Вплив ринкового попиту на виробництво.....	13
<i>Білоцерківець В.В., Завгородня О.О.</i> Конкурентні засади національної моделі міжнародної економічної інтеграції	15
<i>Василенко В.О., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Управління людськими ресурсами в міжнародному підприємстві	17
<i>Вісковатих К.К, Бутенко Д.С.</i> Концепції соціальної відповідальності у підприємстві	19
<i>Добарська В.В., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Активізація інноваційної діяльності в підприємстві	21
<i>Добрянська М.А., Драчов О.В.</i> Концепція поняття «офшорний фінансовий центр» як об'єкта міжнародного фінансового права	23
<i>Дуднік Н.В., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Аутсорсинг в підприємницькій діяльності	25
<i>Думанецька Є. О, науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Організація діяльності оптової торгівлі	28
<i>Жернова П.Р., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Електронна торгівля: сутність та види	30
<i>Зайченко Ю.А., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Роздрібна торгівля: сутність, особливості, види	32
<i>Зань К.С., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Глобалізація та середовище міжнародного бізнесу	34
<i>Зерній Є.О., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Управління людськими ресурсами у міжнародному бізнесі	36
<i>Калашніков І.П., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Інтернет як середовище ведення підприємницької діяльності	38
<i>Ключка А.А., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Ліцензування та франчайзінг в підприємницькій діяльності	40
<i>Козенков Д.Є.</i> Форми бюджетного регулювання: світовий досвід	43
<i>Козенкова Н.П.</i> Світовий досвід організації міжбюджетних відносин	46
<i>Купіна В.М., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Економіка соціально-трудова відносин у підприємстві	49
<i>Левкіна Р.В., Котко Я.М., Левкін А.В.</i> Ефективне управління чинниками впливу на соціально-економічний розвиток сільськогосподарських підприємств	50
<i>Леонідов І.Л.</i> Еволюція власності та привласнення інтелектуального продукту: міжнародний та національний аспекти	53
<i>Ляшенко М.І. , науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Активізація інноваційної діяльності в підприємстві	55
<i>Мартиненко В.В., Еркес О.Е.</i> Сутність фінансових ресурсів на мікро- та макрорівнях	57
<i>Мартіянова М.П., Мисик В.В.</i> Теоретичні аспекти визначення ефективності діяльності підприємства	59
<i>Марценюк Л.В., Дьомін Є.О.</i> Напрями підвищення туристичного потенціалу в Україні	61
<i>Марценюк Л.В., Кузьмінська Є.Р.</i> Напрями виходу Укрзалізниці із кризи	63
<i>Матвієнко-Біляєва Г.Л.</i> Розвиток сучасного бізнесу	65
<i>Мірошниченко А.Є., Сташенко Ю.В.</i> Економічні проблеми розвитку аудиту в Україні та способи їх вирішення	68

<i>Мостовенко Н.А.</i> Систематизація методологічних підходів до сутності поняття «фінансові ресурси підприємства»	70
<i>Нестеренко А.А., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Антикризові стратегії підприємства торгівлі	74
<i>Приходченко О.Ю.</i> Аналіз грошової маси за допомогою грошових агрегатів та агрегатів DIVISIA у перших країнах Євразії	75
<i>Пугач А.Ю., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Міжнародна торгівля як сфера підприємництва	77
<i>Пузач Є.В., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Соціальна відповідальність у міжнародній торгівлі	79
<i>Гордєєва-Герасимова Л.Ю., Рєпіна С.О.</i> Позитивні та негативні сторони процесу світової глобалізації	81
<i>Рогач І. А., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Глобалізація у торгівлі	84
<i>Сапецьких Ю.Ю., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Активізація інноваційної діяльності в підприємстві	86
<i>Свіріденко І.О. науковий керівник: Чабанюк О.А</i> Теоретичні засади аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві	88
<i>Стасюк А.М.</i> Роль міжнародних трудових міграційних процесів для розвитку фінансового сектору України	90
<i>Стецишин А.І., Миронов Ю.Б.</i> Напрями розвитку замкового туризму в Україні	92
<i>Стоколоса Д.Р., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Глобалізація у торгівлі	94
<i>Терентєва Д. А., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Міжнародна торгівля як сфера підприємництва	96
<i>Федоренко В.В., науковий керівник: Бутенко Д.С.</i> Економіка соціально-трудова відносин у підприємстві	98

Секція 2. Сучасні фінансово-економічні проблеми функціонування та розвитку підприємств, установ та організацій

<i>Адаменко І.М., науковий керівник: Бражник Л.В.</i> Роль банківських установ у розвитку економіки України	101
<i>Афанас'єва І.І., Шалієвська Ж.С., Гулько К.Ю.</i> Проблемні питання обліку формування фінансових результатів діяльності підприємства та напрями їх вирішення	102
<i>Беркар Ю.В., науковий керівник: Горлова О.П.</i> Особливості застосування методів ціноутворення, орієнтованих на корисність продукту	104
<i>Божанова О.В., Закарас А.В.</i> Сутність поняття «фінансова безпека промислових підприємств»	106
<i>Божанова О.В., Святна А.В.</i> Інвестиційна діяльність як складова управління розвитком підприємства	110
<i>Божанова О.В., Тімончук К.О.</i> До проблематики сутності поняття «дебіторська заборгованість»	113
<i>Борсук А.Р., Новік І.О.</i> Інвестиційна привабливість України	116
<i>Глухова А.В., Новік І.О.</i> Проблема розвитку конкурентоспроможності підприємства на міжнародному ринку	118
<i>Енес О.І., Соловійова О.О</i> Методи стимулювання праці працівників на підприємствах у сучасних умовах	120
<i>Євтушенко Л. В.</i> Економічна діяльність підприємств в умовах обмежень пов'язаних із оголошенням пандемії COVID-19 в Україні	122
<i>Zabedyuk M.</i> Directions of activation of investment and innovation activities of the enterprise	125
<i>Завгородня О.О., Литвиненко Я.Я.</i> Переваги використання бізнес-практик міжнародного торгового посередництва на ринку газового автомобільного палива	127

<i>Зінченко В.Р., науковий керівник: Бражник Л.В.</i> Основні аспекти банківського кредитування та перспективи його розвитку	130
<i>Карімова І.І., Батракова Т.І.</i> Тенденції розвитку контролінгу в бізнес-середовищі України	132
<i>Кіріченко Є.С.</i> Фактори, які визначають доходи малого підприємства	133
<i>Кужель Ю.В., Чміль О.О. науковий керівник: Клименко С.М.</i> Формування бюджетів проектів підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах кризи	135
<i>Корецька І.С. науковий керівник: Аберніхіна І.Г.</i> Виробнича діяльність підприємства та оцінка її ефективності	138
<i>Корнієнко М.О., науковий керівник: Назаркевич І.Б.</i> Особливості та проблеми оподаткування інтернет-бізнесу	141
<i>Левченко Ю.Є., науковий керівник: Аберніхіна І.Г.</i> Механізм управління витратами підприємства	143
<i>Лукашук М.В.</i> Проблеми та можливості розвитку банківського кредитування інновацій в економіці	144
<i>Лях Д.В., Грабчук О. М.</i> Проблеми та перспективи функціонування банківської системи України	146
<i>Малей Д. В.</i> Особливості управління грошовими потоками підприємства в умовах кризи	148
<i>Матіяш Д.О., Лазоренко Т.В.</i> Особливості дослідження конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах	150
<i>Мацук А.І., Зацепіна Н.О.</i> Актуальні проблеми та перспективи розвитку гірського туризму в Україні	152
<i>Мироненко І.О., науковий керівник: Аберніхіна І.Г.</i> Оцінка та шляхи покращення ефективності використання оборотних активів підприємства	155
<i>Онуцька В.Р., науковий керівник: Стефанишин О.В.</i> Національна економіка в умовах пандемії	159
<i>Парейчук І.О., Поліщук В.Г.</i> Аналіз ринку похідних фінансових інструментів в Україні на сучасному етапі	161
<i>Пасічний В.С., науковий керівник: Ковальчук А.М.</i> Дослідження сучасних методів економічної діагностики підприємства	163
<i>Прохорова В.В., Проценко А.В.</i> Теоретичні аспекти формування механізму мультиплікатора як одного із важелів макроекономічного регулювання	166
<i>Рибак М.О.</i> Головні аспекти розвитку підприємництва в Україні	168
<i>Самохвал Є.П., Грабчук О.М.</i> Фінансові ресурси підприємства: сутність та поняття.....	171
<i>Смірнова А.С., Панчошина Т.М., науковий керівник: Вовк О.М.</i> Фінансово-економічні проблеми та перспективи функціонування підприємств в умовах світових карантинних обмежень	173
<i>Травченко М.В., Гронь О.В.</i> Розвиток експортної діяльності підприємства	176
<i>Мокринська З.В., Труш І.В.</i> Дебіторська заборгованість в системі управління підприємством	178
<i>Філюк М.А., Поліщук В.Г.</i> Характеристика фінансування недержавних пенсійних фондів в Україні на сучасному етапі	181
<i>Ціко (Іванова) А., Теплюк М.А.</i> Розробка програми ціннісно-орієнтовного управління на підприємстві	183
<i>Чобіток В.І., Толмачов Д.А., Сластяникова К.І.</i> Оцінка впливу ризику на ефективність діяльності підприємства	185
<i>Шамара О.О., Булат Г.В.</i> Головні загрози економічній безпеці підприємства та шляхи їх подолання	187
<i>Шевчук Д.Б., науковий керівник: Аберніхіна І.Г.</i> Проблеми реалізації реальних інвестицій в сучасних умовах господарювання	189

Секція 3. Актуальні питання управління економічними системами та їх інноваційно-інвестиційного розвитку

<i>Алексееенко М. Д.</i> Інноваційний розвиток банків: стратегічний вибір	193
<i>Білова Є.В., Голей Ю.М.</i> Проблеми та перспективи розвитку українського менеджменту	195
<i>Божко П.В., Петрик І.В.</i> Передумови і проблеми створення національної інноваційної системи в Україні	197
<i>Вахновська Н.А.</i> Податкове регулювання інвестиційних процесів в Україні	199
<i>Давидова О.Ю.</i> Стратегічні напрями формування інноваційного розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства	202
<i>Івах К.Ю., Новік І.О.</i> Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств	204
<i>Іщенко В.В.</i> Проблеми дефіциту державного бюджету	205
<i>Кір'ян О.І.</i> Перспективні напрями інвестування організації в персонал для забезпечення сталості та розвитку	208
<i>Корінь М.В., Кузнецов В.Є.</i> Концептуальний підхід до управління розвитком науково-виробничої інфраструктури залізничного транспорту	210
<i>Корінь М.В., Лановий О.А.</i> Теоретичні засади формування транскордонного науково-виробничого кластеру щодо сприяння реалізації проектів розвитку інфраструктури залізничного транспорту	212
<i>Шандра С.П., Кужель В.М.</i> Особливості управління розвитком вітчизняних підприємств в умовах коронакризи	214
<i>Ночовна Г.Д., Котова М.В.</i> Електронна гривня: перспективи впровадження	217
<i>Онешко С.В.</i> Управління економічним потенціалом інноваційно активного підприємства	219
<i>Петрик І.В., Толстікова Т.С.</i> Особливості впливу інноваційних моделей на економічний розвиток країни	222
<i>Руденко В.О.</i> Цифровізація управління персоналом	224
<i>Tulai O., Alekseyenko L.</i> Guidelines for the development of science in the context of ensuring innovation and investment development of society	227
<i>Chabaniuk O.M., Ogirko O.I.</i> Metody numeryczne w ekonometrii	229
<i>Чирик І.І., науковий керівник: Матросова Л.М.</i> Про деякі сучасні аспекти оцінювання та управління діловою репутацією підприємства	232
<i>Шапа Н.М.</i> Наукові підходи менеджменту щодо удосконалення організаційної структури управління підприємством	234

Секція 4. Методи та технології обліку, аналізу і аудиту суб'єктів господарської діяльності в сучасних економічних умовах

<i>Акімова Т.В., Распопова Ю.О., Переметчик А.Г.</i> Підходи до теоретичних положень обліку запасів	236
<i>Бовсуновська В.М., Кругла М.М.</i> Професійна етика аудиторів та проблеми її запровадження в Україні	238
<i>Войнівська М.І., науковий керівник: Кругла М.М.</i> Методичні підходи до обліку витрат на виробництво і формування собівартості продукції	240
<i>Єник Д.Ю., Остап'юк Н.А.</i> Система електронного адміністрування податку на додану вартість: наслідки реформування податкової системи в Україні та вплив на бухгалтерський облік	243
<i>Змієвська А.О., науковий керівник: Тютюнник С.В.</i> Завдання та принципи підготовки інтегрованої звітності	245
<i>Касянюк Ю.А., Топоркова О.А.</i> Організація розрахункових операцій: нормативно-правовий аспект	247
<i>Lakhtionova L. A., Kyryk N.V, Yatsyshyn D.V.</i> Content of financial results performance subjects of the Economy	249

<i>Константиновський Л.Л.</i> Систематизація індикаторів корпоративної соціальної відповідальності для ритейлу, як виду економічної діяльності	252
<i>Кучер К.О., Пікуліна О.В.</i> Контроль оплати праці та дотримання норм трудового законодавства	255
<i>Лапада Ю.М., науковий керівник: Ромашко О.М.</i> Методи оцінки запасів за МСФЗ.....	257
<i>Мединська Т.І.</i> Особливості проведення відбіркової співбесіди в умовах COVID-19.....	260
<i>Тараканова І.С., Мироненко М.А.</i> Розвиток систем менеджменту в умовах ТОВ «ДМЗ Комінмет»	263
<i>Ніколенко Ю.Ю., Акімова Т.В.</i> Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління товарними запасами торговельного підприємства	266
<i>Овсюк Н.В., Волошина Т.М.</i> Особливості визнання доходів згідно НП(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»	268
<i>Панченко П.М., Кругла М.М.</i> Економічна сутність оплати праці в контексті міжнародних та вітчизняних стандартів обліку	271
<i>Приходько Є.І., науковий керівник: Васільєва Л.М.</i> Розрахунки сільськогосподарських підприємств з покупцями: облікові аспекти	272
<i>Распопова Ю.О., Акімова Т.В., Дубовик К.І.</i> Напрями удосконалення аналітичного обліку руху товарів	274
<i>Рябов М.О., Піхняк Т.А.</i> Комплексний економічний аналіз як система пошуку підвищення резервів ефективності виробництва	277
<i>Сахно Л.А.</i> Концептуальні аспекти обліку витрат на виробництво якісної продукції....	279
<i>Сімчук Я.В., науковий керівник: Кругла М.М.</i> Облік витрат за міжнародними стандартами звітності	282
<i>Скок А.В., науковий керівник: Ходзицька В.В.</i> Основні методи аналізу результатів діяльності на підприємстві при сучасних економічних умовах	284
<i>Сахно Л.А., Ткачук Ю.М.</i> Організація обліку праці та її оплати на підприємстві	286
<i>Сахно Л.А., Уварова А.</i> Бухгалтерський облік – мова бізнесу	288
<i>Чабанюк О.М.</i> Вимоги до робочого місця бухгалтера та контроль за їх дотриманням	291
<i>Черкасова М. В., Шило Л. А.</i> Організаційні засади оплати праці на залізничному транспорті	293
<i>Яромич Л.С., Тростянська К.М.</i> Проблемні аспекти обліку власного капіталу підприємства	295

Секція 5. Стан та перспективи розвитку інформаційного забезпечення фінансової та обліково-аналітичної діяльності підприємств і організацій

<i>Біленко А.В., науковий керівник: Зелікман В.Д.</i> Удосконалення інформаційного забезпечення обліку дебіторської заборгованості в умовах комунального підприємства	298
<i>Климчук К.П., Голей Ю.М.</i> Місце фінансової звітності в системі управління підприємством	299
<i>Козенкова В.Д.</i> Методи прогнозування ринкової кон'юнктури у стратегічному плануванні діяльності підприємств агропромислового комплексу	301
<i>Слинь О.О., Примаченко О.Л.</i> Діджитал-технології обліку статутного капіталу акціонерного товариства	304
<i>Царьова І.С., науковий керівник: Кужель М.Ю.</i> Роль інформаційного забезпечення фінансової та аналітичної діяльності у підвищенні ефективності підприємства	305
<i>Черненко К.В.</i> Автоматизована система обліку як спосіб покращення роботи підприємств ресторанного господарства	307

560 p.

7. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine of July 16, 1999 № 996-14-V.R. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

8. National Regulation (Standard) of Accounting 1 «General Requirements for Financial Reporting» approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine from № 73 from 07.02.2013 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

9. International Accounting Standard 18 «Income». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text

10. Conceptual basis of financial reporting. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf

11. National Regulation (Standard) of Accounting 25 «Simplified Financial Statements»/ approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine from № 39 from 25.02.2000 (as amended by the order Ministry of Finance of Ukraine № 25 from January 24, 2011) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

Константиновський Л. Л.
аспірант кафедри підприємництва і готельно-ресторанного бізнесу
Харківський національний економічний університет імені С.Кузнеця
lkonstantinovskij66@gmail.com

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ІНДИКАТОРІВ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЛЯ РИТЕЙЛУ, ЯК ВИДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, в якій впровадження корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) є одним із основних прийнятих зобов'язань, виникла необхідність в формуванні індикаторів для оцінювання даної активності підприємницької структури. В Україні дотепер не існує єдиного підходу до визначення змісту і сутності КСВ тому відсутній пул індикаторів, що характеризують активність підприємницької структури в сфері соціально-відповідального ведення бізнесу. Для вирішення даної проблеми доцільно використати напрацювання Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку [1], Д. Карабашевича, Дж. Пауновича, Д. Станукича [2], Лі Шушуа, Лі Чай, Лі Жи [3], П. Обі та І.Оде-Інчакпа [4].

Найбільш повний перелік індикаторів КСВ з розподілом на 3 рівні: зовнішній (відповідальність перед працівниками, стейкхолдерами, громадськістю, кредиторами, клієнтами, постачальниками, державою, відповідальність за захист навколишнього середовища); індикатори другого рівня підлеглості (безпека та здоров'я, робочий час, винагорода та добробут, демократичність прийняття рішень, рівність умов найму, розвиток кар'єри, прибутковість інвестицій, дивіденди, відкритість інформації про господарюючий суб'єкт, довго- та короткострокова платоспроможність, кредитний рейтинг, якість та безпека продуктів, післяпродажне та гарантійне обслуговування, зворотній зв'язок від споживачів, кількість реклаमाцій на продукцію, дотримання умов контрактів, відкритість торгових угод, стандартизація менеджменту, зростання кількості робочих місць, внесок в благополуччя громади, обсяг податків сплачених до бюджетів всіх рівнів, фінансування заходів щодо захисту навколишнього середовища та утилізації відходів); індикатори третього рівня підлеглості – внутрішні, які розкривають сутність індикаторів другого рівня [3].

Три види зовнішніх до господарюючого суб'єкта індикаторів КСВ наведено у Д. Карабашевича, Дж. Пауновича, Д. Станукича [2]. Соціальні індикатори включають: освіта, робоче середовище та умови найму, культура та мистецтво, здоров'я та безпека, соціальна та гуманітарна допомога. Індикатори середовища: захист навколишнього середовища, переробка відходів, відповідальне управління природними ресурсами, продукування та використання зеленої енергії, запобігання забрудненню навколишнього середовища.

Економічні індикатори КСВ: підтримка дохідності та прибутковості, стійкість економічного розвитку.

Автори П. Обі та І.Оде-Інчакпа [4] виділили у своєму дослідженні фінансові індикатори КСВ: рентабельність власного капіталу, розмір активів підприємницької структури (великі, середні, малі), чистий дохід від реалізації продукції та дослідили їх вплив на імплементацію КСВ у підприємницькі бізнес-моделі.

В рекомендація щодо індикаторів КСВ для щорічної звітності промислових підприємств від UNIDO виокремлюють 6 груп індикаторів:

торгівля, інвестиції та зв'язки – дохід від реалізації товарів, робіт та послуг, обсяги імпорту та експорту, обсяги нових інвестицій, обсяги закупівель у місцевих виробників;

створення робочих місць та HR-процеси – групування співробітників за типом зайнятості, типом трудових контрактів та гендером, групування за рівнем доходу та тендером, плинність кадрів з виділенням гендерної ознаки, відсоток співробітників охоплених колективним договором;

розвиток технологій та людських ресурсів – витрати на наукові дослідження та конструкторські розробки, середня тривалість навчання співробітників за категоріями, витрати на навчання співробітників за категоріями;

безпека та здоров'я – витрати на оздоровлення та охорону праці, кількість днів простою через травми, захворювання та нещасні випадки.

виплати в загальнодержавні та місцеві фонди та бюджети – внески в загальнодержавні фонди та бюджети, внески та пожертви в розвиток місцевих громад;

корупція – кількість порушень законодавства (адміністративного, антимонопольного, кримінального) та обсяги сплачених штрафів.

Ритейл як вид економічної діяльності характеризується найчастіше відсутністю процесів виробництва, створення та освоєння нової продукції, техніки та технології, відсутністю гарантійного та післяпродажного обслуговування. Як результат деякі з наведених індикаторів недоцільно включати в систему КСВ для оцінювання ритейлу як виду економічної діяльності. Систематизований перелік індикаторів КСВ для ритейлу як виду економічної діяльності наведено в табл.1.

Таблиця 1

Групи індикаторів КСВ для ритейлу, як виду економічної діяльності

Перший рівень підпорядкування	Другий рівень підпорядкування	Третій рівень підпорядкування
відповідальність перед працівниками	безпека та здоров'я, робочий час, винагорода та добробут, демократичність прийняття рішень, рівність умов найму, розвиток кар'єри	Витрати на оплату праці та соціальні заходи, рівень оплати праці в ритейлі у порівнянні з середнім по регіону, наявність робочого часу, своєчасність інформування співробітників про зміни в умовах та оплаті праці, рівноважність різних вікових та гендерних груп у структурі персоналу, тривалість навчання протягом року та його вартість.
відповідальність перед стейкхолдерами	прибутковість інвестицій, дивіденди, відкритість інформації про господарюючий суб'єкт	рентабельність інвестицій, період окупності, сума виплачених дивідендів
відповідальність перед	зростання кількості робочих	відношення full-time

Перший рівень підпорядкування	Другий рівень підпорядкування	Третій рівень підпорядкування
громадськістю	місць, внесок в благополуччя громади	працівників до part-time працівників, кількість нових робочих місць
відповідальність перед кредиторами	довго- та короткострокова платоспроможність, кредитний рейтинг	коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності
відповідальність перед клієнтами	якість та безпека продуктів, післяпродажне та гарантійне обслуговування, зворотній зв'язок від споживачів, кількість реклаमाцій на продукцію	кількість рекламацій та вартість штрафних санкцій обсяги витрат на сертифікацію та підтримку менеджменту якості
відповідальність перед постачальниками,	дотримання умов контрактів, відкритість торгових угод, стандартизація менеджменту	Співвідношення обсягу отриманих та сплачених штрафів та пені
відповідальність перед державою	обсяг податків сплачених до бюджетів всіх рівнів	обсяг нарахованих та сплачених податків за видами
відповідальність за захист навколишнього середовища	фінансування заходів щодо захисту навколишнього середовища та утилізації відходів	витрати на інновації у сфері енергозберігання, та відповідального споживання ресурсів

Сформована система індикаторів КСВ для ритейлу, як виду економічної діяльності ґрунтується на фінансово-економічних, економіко-статистичних, екологічних показниках результатів діяльності підприємства, що дозволяє її використовувати для потреб оцінювання корпоративної соціальної відповідальності окремих підприємницьких структур, дослідження динаміки КСВ, формування комплексного показника КСВ та його структурних елементів. Встановити взаємозв'язки та взаємозалежності між наведеними групами індикаторів.

Список використаної літератури

1. Guidance on Corporate Responsibility Indicators in Annual Reports [Електронний ресурс] // UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) – Режим доступу до ресурсу: https://unctad.org/system/files/official-document/iteteb20076_en.pdf
2. Darjan Karabasevic, Jane Paunkovic, Dragisa Stanujkic. Ranking of companies according to the indicators of corporate social responsibility based on swara and aras methods. *Serbian Journal of Management*. 2016. Vol.11. № 1. P.43-53 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://pdfs.semanticscholar.org/25a4/7b2eae2ca2221c99b41dc73357ff69fd3191.pdf?_ga=2.44529316.1818152489.1636982962-1536364791.1636982962
3. S. Liu, L. Cai and Z. Li, Social Responsibilities and Evaluation Indicators of Listed Companies in the Perspective of Interest Groups. *American Journal of Industrial and Business Management*, 2012. Vol. 2. №. 3. P. 102-107. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://www.scirp.org/pdf/AJIBM20120300003_99387886.pdf#:~:text=Increasing%20employment%20opportunities%20Employment%20rate,contribution%20Social%20contribution%3B%20Social%20accumulation.

4. P. Obi, I Ode-Ichakpa. Financial indicators of corporate social responsibility in Nigeria: a binary choice analysis. *Int. J. Business Governance and Ethics*, 2020. Vol. 14. № 1. . [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.inderscience.com/storage/f674391128511210.pdf>

*Кучер К. О., здобувач вищої освіти
Пікуліна О. В., к.е.н., доцент
доцент кафедри обліку і оподаткування
Український державний університет науки і технологій
lena.chernovol1987@gmail.com*

КОНТРОЛЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ДОТРИМАННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Дотримання норм трудового законодавства і можливі штрафні санкції за його порушення наразі є найбільш актуальним питанням для роботодавців.

Предметом перевірки при цьому з боку контролюючих органів є [1]:

- дотримання норм оплати праці, зокрема: індексації заробітної плати, оплати за роботу в нічний, надурочний час, у вихідні, свята, при сумісництві та суміщенні професій, при невиконанні норм виробітку не з вини працівника, при переведенні на іншу постійну нижчеоплачувану роботу чи переміщенні тощо;
- дотримання державних гарантій працівниками щодо оплати щорічних відпусток, виплати компенсації за невикористану відпустку, оплати при різних формах виробничого навчання, перекваліфікації, оплати додаткових перерв і відпусток тощо;
- дотримання компенсацій у разі переїзду на роботу до іншої місцевості, службових відряджень, роботи в польових умовах.

Провести перевірку щодо дотримання норм трудового законодавства, а також застосувати фінансові (штрафні) санкції до роботодавців, наразі зможуть: інспекції з питань праці (посадові особи Держпраці); органи місцевого самоврядування (територіальні громади); державна податкова служба (у частині сплати податків).

З 23 липня 2020 р. відбулося розділення повноважень щодо проведення перевірок щодо трудових правопорушень між інспекторами двох органів [2]:

- Держпраці – виявлення неоформлених трудових відносин, а також здійснення заходів контролю щодо додержання законодавства про працю;
- органів місцевого самоврядування (ОМС) – заходи контролю щодо додержання законодавства про працю.

Важливість наглядової та контрольної діяльності щодо використання роботодавцями найманої праці зумовлюється багатьма чинниками, зокрема низьким рівнем правової культури серед роботодавців; поширенням неофіційної зайнятості, коли використання праці відбувається поза впливом трудового законодавства тощо. Поширеними є випадки несвоєчасної або неповної виплати заробітної плати, ігнорування закону у сфері охорони праці, незаконного звільнення з роботи [3].

Крім адміністративної відповідальності (яка може застосовуватися практично до всіх порушених норм КЗпП і визначається певною кількістю неоподатковуваних мінімумів доходів громадян), наразі введена фінансова відповідальність, розміри штрафних санкцій за якою визначаються виходячи з розміру мінімальної заробітної плати. Фінансова відповідальність може застосовуватися як за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення, так і в цілому по підприємству. За одне і те ж порушення трудового законодавства роботодавець може нести як адміністративну, так і кримінальну відповідальність. Адміністративна відповідальність застосовується, якщо порушення у судовому порядку не визнано грубим. До кримінальної відповідальності роботодавець може бути притягнутий тільки за рішенням суду, а відкрити кримінальну справу можуть